

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2009. február 17.*

A C-465/07. sz. ügyben,

az EK 68. cikk és az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Raad van State (Hollandia) a Bírósághoz 2007. október 17-én érkezett, 2007. október 12-i határozatával terjesztett elő az előtte

Meki Elgafaji,

Noor Elgafaji

és

a **Staatssecretaris van Justitie**

között folyamatban lévő eljárásban,

* Az eljárás nyelve: holland.

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts és M. Ilešič tanácselnökök, G. Arestis, A. Borg Barthet, J. Malenovský, U. Löhmus és L. Bay Larsen (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Poiares Maduro,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. július 8-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- M. Elgafaji és N. Elgafaji képviseletében A. Hekman advocaat,

- a holland kormány képviseletében C. Wissels és C. ten Dam, meghatalmazotti minőségben,

- a belga kormány képviselőjében C. Pochet és L. Van den Broeck, meghatalmazotti minőségben,

- a görög kormány képviselőjében M. Michelogiannaki, T. Papadopoulou és G. Pagianni, meghatalmazotti minőségben,

- a francia kormány képviselőjében J-C. Niollet, meghatalmazotti minőségben,

- az olasz kormány képviselőjében R. Adam, meghatalmazotti minőségben, segítője: P. Gentili avvocato dello Stato,

- a finn kormány képviselőjében J. Heliskoski, meghatalmazotti minőségben,

- a svéd kormány képviselőjében S. Johannesson és C. Meyer-Seitz, meghatalmazotti minőségben,

- az Egyesült Királyság Kormányának képviselőjében V. Jackson, meghatalmazotti minőségben, segítője: S. Wordsworth barrister,

- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében M. Condou-Durande és R. Troosters, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2008. szeptember 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- ¹ Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv (HL L 304., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 96. o., a továbbiakban: irányelv) – ugyanezen irányelv 2. cikkének e) pontjával összefüggésben értelmezett – 15. cikke c) pontjának értelmezésére vonatkozik.
- ² E kérelmet az M. Elgafaji és N. Elgafaji (a továbbiakban: Elgafaji házaspár) – mindketten iraki állampolgárok – és a Staatssecretaris van Justitie között amiatt folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy a Staatssecretaris van Justitie elutasította a Hollandiában való ideiglenes tartózkodási engedély iránti kérelmüket.

Jogi háttér

Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény

- 3 Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt európai egyezménynek (a továbbiakban: EJEE) a „Kínzás tilalma” című 3. cikke kimondja:

„Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak, vagy büntetésnek alávetni.”

A közösségi szabályozás

- 4 Az irányelv (1) preambulumbekzdése szerint:

„A közös menekültpolitika, beleértve a Közös Európai Menekültügyi Rendszert is, lényeges alkotóelemét képezi az Európai Unió azon célkitűzésének, hogy a szabadság, biztonság és jog olyan térségét hozza fokozatosan létre, amely nyitva áll azok előtt, akik kényszerítő körülmények miatt jogosan keresnek védelmet a Közösségen belül.”

5 Az irányelv (6) preambulumbekzdése kimondja:

„Ezen irányelv legfőbb célja egyrészlől annak biztosítása, hogy valamennyi tagállamban azonos feltételeket alkalmazzanak a nemzetközi védelemre valóban rászorulókat beazonosítására, másrészlől annak elősegítése, hogy e személyek valamennyi tagállamban hozzáférhessenek az ellátások egy minimális szintjéhez.”

6 Az irányelv (10) preambulumbekzdése kifejti:

„Ezen irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, valamint az Európai Unió [Nizzában, 2000. december 7-én ünnepélyesen kihirdetett] Alapjogi Chartája [HL C 364., 1. o.] által elismert alapelveket. Így biztosítani kívánja különösen az emberi méltóság, valamint a menedékkérők és az őket kísérő családtagjaik menedékhez való jogának teljes körű tiszteletben tartását.”

7 Az irányelv (24)–(26) preambulumbekzdése a következőképpen hangzik:

„(24) Meg kell állapítani a kiegészítő védelmi jogállás meghatározásának és tartalmának minimumszabályait is. A kiegészítő védelem biztosítása a [menekültek helyzetére vonatkozó, Genfben, 1951. július 28-án aláírt] Egyezményben meghatározott menekültvédelmi rendszerhez képest kiegészítő és pótlólagos jellegű.

- (25) Meg kell állapítani azon kritériumokat, amelyek alapján a nemzetközi védelmet kérők a kiegészítő védelemre jogosultként ismerhetők el. E kritériumok a tagállamok emberi jogi okmányok alapján fennálló nemzetközi kötelezettségein és a fennálló gyakorlatokon alapulnak.
- (26) Valamely ország lakosságát vagy lakosságának bizonyos csoportját rendszeresen fenyegető veszélyek önmagukban általában nem keletkeztenek olyan egyéni fenyegetettséget, amely súlyos sérelemnek minősülne.”

8 Az irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv célja a harmadik országok állampolgárai, illetve hontalan személyek menekültként vagy más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerése feltételeinek és a védelem tartalmára vonatkozó minimumszabályok megállapítása.”

9 Az irányelv 2. cikkének c), e) és g) pontja kimondja:

„[...]”

- c) »menekült«: harmadik ország olyan állampolgára, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése avagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni [...]

[...]

- e) »kiegészítő védelemre jogosult személy«: harmadik ország olyan állampolgára, illetve olyan hontalan személy, aki nem minősül menekültnek, de akivel kapcsolatban megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy származási országába, illetőleg hontalan személy esetében a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén a 15. cikk szerinti súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve; [...] és nem tudja vagy az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni;

[...]

- g) »nemzetközi védelem iránti kérelem«: harmadik ország állampolgára, illetve hontalan személy által valamely tagállamnál előterjesztett, védelem iránti olyan kérelem, amely a menekült jogállás, illetve a kiegészítő védelmi jogállás kérelmezéseként értelmezhető [...]"

10 Az irányelvnek „A nemzetközi védelem iránti kérelem értékelése” című II. fejezetében foglalt 4. cikkének (1), (3) és (4) bekezdése értelmében:

- a tagállamok a kérelmező kötelezettségének tekinthetik, hogy bemutasson minden, a nemzetközi védelem iránti kérelmének megalapozásához szükséges bizonyítékot;

- a nemzetközi védelem iránti kérelem értékelése egyedi alapon, a kérelemre vonatkozó határozat meghozatalának időpontjában a származási országra és a kérelmező személyes helyzetére vonatkozó több tényező figyelembevételével történik, és

- azon tény, hogy a kérelmező már elszenvedett súlyos sérelmet, vagy vele szemben már fennállt ilyen sérelem közvetlen veszélye, komoly tényként alátámasztja a súlyos sérelem elszenvedésének tényleges veszélyét, kivéve, amennyiben alapos okból feltételezhető, hogy e súlyos sérelem veszélye már nem áll fenn.

11 Az említett II. fejezetben foglalt 8. cikk (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A nemzetközi védelem iránti kérelem értékelésének részeként a tagállamok megállapíthatják, hogy a kérelmező nem szorul nemzetközi védelemre, amennyiben a származási ország egy részében nem áll fenn az üldöztetéstől való megalapozott félelem követelménye, illetve a súlyos sérelem tényleges veszélye, és amennyiben a kérelmezőtől ésszerűen elvárható, hogy az érintett ország részben maradjon.”

12 Az irányelvnek „A kiegészítő védelemre való jogosultság feltételei” című V. fejezetében foglalt, „Súlyos sérelem” című 15. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az alábbiak minősülnek súlyos sérelemnek:

a) halálbüntetés kiszabása vagy végrehajtása; vagy

- b) kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazása a kérelmezővel szemben a származási országban; vagy

- c) nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben felmerülő megkülönböztetés nélküli erőszak következtében polgári személy életének vagy sértetlenségének [helyesen: testi épségének] súlyos és egyedi fenyegetettsége.”

¹³ Az irányelv 18. cikke kimondja, hogy a tagállamok harmadik ország olyan állampolgárát részesítik kiegészítő védelemben, aki megfelel az ugyanezen irányelv II. és V. fejezetében előírt feltételeknek.

A nemzeti szabályozás

¹⁴ A Vreemdelingenwet 2000 (a külföldiek jogállásáról szóló 2000. évi törvény, a továbbiakban: Vw 2000) 29. cikke (1) bekezdésének b) és d) pontja a következőképpen rendelkezik:

„A 28. cikk szerinti ideiglenes tartózkodási engedély azon külföldi részére adható ki:

[...]

- b) aki bizonyította, hogy alapos oka van feltételezni, hogy kitoloncolása esetén kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés tényleges veszélyének lenne kitéve;

[...]

- d) akinek a származási országába való visszatérés a miniszter megítélése szerint az ottani általános helyzetre tekintettel méltánytalanul súlyos megterhelést jelentene.”

15 A Vreemdelingencirculaire 2000 (a külföldiekről szóló 2000. évi körlevél) 2006. december 20-án hatályos változata szerinti C 1/4.3.1. pontja kimondja:

„A [Vw 2000] 29. cikke (1) bekezdésének b) pontja akkor teszi lehetővé a tartózkodási engedély kiadását, ha a külföldi megfelelően bizonyította, hogy alapos oka van feltételezni, hogy kitoloncolása esetén kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés tényleges veszélyének lenne kitéve.

E rendelkezés az [EJEE] 3. cikkén alapul. Olyan országba való kitoloncolás, amelyben valaki az ilyen bánásmód tényleges veszélyének („*real risk*”) lenne kitéve, e cikk megsértését jelenti. Ha e tényleges veszély fennállását bizonyították, főszabály szerint menekültügyi ideiglenes tartózkodási engedély adandó ki.

[...]”

- 16 A Vreemdelingenbesluit 2000-be (a külföldiekről szóló 2000. évi rendelet) új 3.105 d. cikket illesztettek be az irányelv 15. cikke c) pontjának 2008. április 25-től kezdődő hatállyal való kifejezett átültetése érdekében.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 17 2006. december 16-án az Elgafaji házaspár Hollandiában ideiglenes tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be, amelyhez csatolták az azt bizonyítandó dokumentumokat, hogy származási országukba, Irakba való kitoloncolásuk esetén tényleges veszélynek lennének kitéve. Érvelésük alátámasztása érdekében különösen a személyes helyzetükkel kapcsolatos tényekre hivatkoztak.
- 18 Előadták többek között, hogy M. Elgafaji, aki az iszlám síta ágához tartozik, 2004 augusztusától 2006 szeptemberéig egy brit vállalkozásnál dolgozott, biztosítva a repülőtérről az ún. „zöld” zónába való szállítás során a személyzet biztonságát. Úgy érveltek, hogy M. Elgafaji nagybátyját, akit ugyanezen vállalkozás foglalkoztatott, fegyveresek ölték meg, és halotti bizonyítványa szerint halála terrorcselekmény miatt következett be. Kis idővel később „halál a kollaboránsokra” fenyegetést tartalmazó levelet tűztek M. Elgafaji és az iszlám szunnita ágához tartozó felesége, N. Elgafaji házának ajtajára.

- 19 2006. december 20-i határozataival a Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie (bevándorlási és integrációügyi miniszter, a továbbiakban: miniszter), amely 2007. február 22-ig rendelkezett hatáskörrel, mikor is a bevándorlási ügyekkel a Staatssecretaris van Justitie-t bízta meg, megtagadta az Elgafaji házaspár számára ideiglenes tartózkodási engedély kiadását. Úgy ítélte meg többek között, hogy utóbbiak nem bizonyították megfelelően az általuk hivatkozott körülményeket, és következésképpen nem bizonyították a súlyos és egyedi fenyegetettség tényleges veszélyét, amelynek szerintük a származási országukban ki vannak téve. Ebből arra következtetett, hogy helyzetük nem tartozik a Vw 2000 29. cikke (1) bekezdése c) pontjának hatálya alá.
- 20 A miniszter szerint a bizonyítási teher azonos az irányelv 15. cikkének b) pontja értelmében nyújtott, illetve az ugyanezen cikk c) pontja szerint nyújtott védelem esetében. E két rendelkezés a Vw 2000 29. cikke (1) bekezdésének b) pontjához hasonlóan előírja, hogy a kérelmezők a súlyos és egyedi fenyegetettség veszélye tekintetében – amelynek a származási országukba való visszaküldésük esetén ki lennének téve – kötelesek megfelelően bizonyítani a személyes helyzetüket jellemző valós tényeket. Az Elgafaji házaspár, mivel a Vw 2000 29. cikke (1) bekezdésének b) pontja keretében ilyen bizonyítékot nem nyújtott be, nem hivatkozhat érvényesen az irányelv 15. cikkének c) pontjára.
- 21 Az ideiglenes tartózkodási engedély iránti kérelmeik elutasítását követően az Elgafaji házaspár keresetet nyújtott be a Rechtbank te 's-Gravenhagéhoz, amelynek e bíróság helyt adott.
- 22 Az említett bíróság úgy ítélte meg különösen, hogy az irányelv 15. cikkének c) pontja, amely figyelembe veszi a védelmet kérő származási országában fennálló fegyveres konfliktust, nem követeli meg a fenyegetettség ugyanezen cikk b) pontjában és a Vw 2000 29. cikke (1) bekezdésének b) pontjában megkövetelt nagyfokú egyéniesítést. Így a védelmet kérő személyeket érintő egyedi és súlyos fenyegetettség fennállása az irányelv 15. cikkének c) pontja keretében könnyebben bizonyítható, mint ugyanezen cikk b) pontja keretében.

- 23 Következésképpen a Rechtbank te 's-Gravenhage hatályon kívül helyezte az Elgafaji házaspár számára ideiglenes tartózkodási engedély kiadását megtagadó 2006. december 20-i határozatokat, mivel az irányelv 15. cikkének c) pontja keretében megkövetelt bizonyítást az ugyanezen cikk b) pontjának – ahogyan azt a Vw 2000 29. cikke (1) bekezdésének b) pontja átveszi – alkalmazásában megkövetelt bizonyításhoz igazították.
- 24 Az említett bíróság szerint a miniszternek meg kellett volna vizsgálnia, hogy a Vw 2000 29. cikke (1) bekezdésének d) pontja alapján nem lehetett volna-e kiadni ideiglenes tartózkodási engedélyt az Elgafaji házaspár számára az irányelv 15. cikkének c) pontja értelmében vett súlyos sérelem fennállása miatt.
- 25 A Raad van State, amelyhez fellebbezést nyújtottak be, úgy ítélte meg, hogy az irányelv vonatkozó rendelkezései értelmezési nehézségeket okoznak. Megállapította továbbá, hogy az irányelv 15. cikkének c) pontját 2006. december 20-án, a vitatott miniszteri határozatok elfogadásának időpontjában még nem ültették át a holland jogba.
- 26 E körülmények között ezért a Raad van State az eljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal végett a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni az [...] irányelv 15. cikkének c) pontját, hogy e rendelkezés kizárólag olyan helyzetben biztosít védelmet, amelyre az [EJEE] 3. cikke – az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerinti értelmezésben – is alkalmazandó, vagy úgy, hogy az az [EJEE] 3. cikkéhez képest kiegészítő vagy másfajta védelmet biztosít?

- 2) Ha az irányelv 15. cikkének c) pontja az [EJEE] 3. cikkéhez képest kiegészítő vagy másfajta védelmet biztosít: ebben az esetben mely kritériumok alapján ítéltető meg, hogy a kiegészítő védelmi jogállásra való jogosultságára hivatkozó személy az irányelv 15. cikkének c) pontja értelmében – összefüggésben a 2. cikk e) pontjával – megkülönböztetés nélküli erőszak következtében súlyos és egyedi fenyegetettség tényleges veszélyének van-e kitéve?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

²⁷ Előzetesen meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság arra vonatkozóan kér magyarázatot, hogy az irányelv 15. cikkének c) pontja milyen védelmet biztosít az EJEE-nek az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatában értelmezett 3. cikkében biztosított védelemhez képest (lásd különösen az EJEB, 2008. július 7-i NA. kontra Egyesült Királyság ítéletet, az Ítéletek és Határozatok Tárában még nem tették közzé, 115–117. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

²⁸ E tekintetben ki kell emelni, hogy noha az EJEE 3. cikkében biztosított alapvető jog a közösségi jog általános elveinek részét képezi, amelynek tiszteletben tartását a Bíróság biztosítja, és noha e jog tartalmának a közösségi jogrendben való értelmezése során figyelembe veszik az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatát, mégis az irányelv 15. cikkének b) pontja az, amely lényegében megfelel az említett 3. cikknek. Ugyanakkor az irányelv 15. cikkének c) pontja olyan rendelkezés, amelynek tartalma eltér az EJEE 3. cikkének tartalmától, és amelyet ennél fogva önállóan kell értelmezni az EJEE által biztosított alapvető jogok teljes mértékű tiszteletben tartásával.

29 Az együttesen vizsgálandó feltett kérdések tehát az irányelv 15. cikke c) pontjának – összefüggésben annak 2. cikke e) pontjával – értelmezésére vonatkoznak.

30 Ezen előzetes megjegyzésekre és az alapügy körülményeire tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja tudni, hogy az irányelv 15. cikkének c) pontját – összefüggésben annak 2. cikke e) pontjával – úgy kell-e értelmezni, hogy a kiegészítő védelmet kérő élete vagy testi épsége súlyos és egyedi fenyegetettségének fennállása azon feltételtől függ, hogy utóbbi bizonyítsa a konkrétan a helyzetére jellemző tényezők miatti érintettségét. Negatív válasz esetén az említett bíróság azt kívánja tudni, hogy az ilyen fenyegetettség fennállása milyen kritérium alapján tekinthető bizonyítotttnak.

31 E kérdések megválaszolása érdekében egymással összehasonlítva meg kell vizsgálni az irányelv 15. cikkében meghatározott „súlyos sérelem” három típusát, amely feltételeket teljesíteni kell ahhoz, hogy valamely személyt kiegészítő védelemre jogosultnak lehessen tekinteni, amikor ezen irányelv 2. cikke e) pontjának megfelelően megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy a kérelmező az érintett országba való visszatérése esetén „[ilyen] sérelem elszenvedése tényleges veszélyének” lenne kitéve.

32 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az irányelv 15. cikkének a) és b) pontjában használt, a „halálbüntetés kiszabása”, „végrehajtása”, valamint a „kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazása a kérelmezővel szemben” kifejezések magukban foglalják azon helyzeteket, amelyekben a kiegészítő védelmet kérő konkrétan egy meghatározott típusú sérelem veszélyének van kitéve.

- 33 Ugyanakkor az irányelv 15. cikkének c) pontjában meghatározott, a kérelmező „életének vagy sértetlenségének súlyos és egyedi fenyegetettsége” által jelentett sérelem általánosabb sérelmi kockázatot foglal magában.
- 34 Ugyanis tágabb értelemben valamely polgári személy „életének vagy sértetlenségének [...] fenyegetettség[ére]”, nem pedig meghatározott erőszakra vonatkozik. Ezenkívül e fenyegetettség általános „nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben” rejlik. Végül az említett fenyegetettség alapjául szolgáló szóban forgó erőszak „megkülönböztetés nélküli[nek]” minősül, amely kifejezés magában foglalja, hogy az személyes helyzetükre tekintet nélkül kiterjedhet személyekre.
- 35 Ebben az összefüggésben az „egyedi” kifejezést úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja a személyazonosságukra tekintet nélkül polgári személyek ellen irányuló sérelmeket, amikor a fennálló fegyveres konfliktust jellemző megkülönböztetés nélküli erőszak – a kiegészítő védelem iránti kérelmet elbíráló illetékes nemzeti hatóságok vagy az ilyen kérelmet elutasító határozatot elbíráló tagállami bíróságok értékelése szerint – olyan nagyfokú, hogy megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy az érintett országba vagy adott esetben az érintett régióba visszaküldött polgári személy kizárólag az annak területén való tartózkodása miatt az irányelv 15. cikkének c) pontjában említett súlyos fenyegetettség tényleges veszélyének lenne kitéve.
- 36 Ezen értelmezést, amely alkalmas az irányelv 15. cikke c) pontja hatályának meghatározására, nem kérdőjelezi meg a irányelv (26) preambulumbekzdésének megfogalmazása, amely szerint „[v]alamely ország lakosságát vagy lakosságának bizonyos csoportját rendszeresen fenyegető veszélyek önmagukban általában nem keletkeztetnek olyan egyéni fenyegetettséget, amely súlyos sérelemnek minősülne”.

- 37 Ugyanis, noha e preambulumbekzdés magában foglalja, hogy kizárólag a valamely ország általános helyzetével összefüggő veszély objektív megállapítása fšszabály szerint nem elegendő annak bizonyításához, hogy az irányelv 15. cikkének c) pontjában foglalt feltételek meghatározott személy esetében teljesülnek, megfogalmazása az „általában” kifejezés használatával azonban fenntartja olyan kivételes helyzet lehetőségét, amelyet olyan nagyfokú veszély jellemez, hogy megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy e személy egyedileg ki lenne téve a szóban forgó veszélynek.
- 38 E helyzet kivételes jellegét megerősíti az érintett védelem kiegészítő jellege és az irányelv 15. cikkének szerkezete, mivel az e cikk a) és b) pontjában meghatározott sérelmek bizonyos fokú egyértelmű egyéniesítést feltételeznek. Igaz ugyan, hogy a közös elemek fontos szerepet játszanak az irányelv 15. cikke c) pontjának alkalmazásában abban az értelemben, hogy az érintett személy, ahogyan más személyek is, nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben felmerülő, megkülönböztetés nélküli erőszak potenciális áldozatai körébe tartozik, e rendelkezésnek az említett 15. cikkben foglalt másik két helyzethez képest rendszertani értelmezés tárgyát kell képeznie, tehát azt ezen egyéniesítéssel szoros összefüggésben kell értelmezni.
- 39 E tekintetben ki kell fejteni, hogy adott esetben minél inkább tudja a kérelmező bizonyítani a konkrétan a személyes helyzetére jellemző tényezők miatti érintettségét, annál kisebb mértékű lesz a kiegészítő védelemre való jogosultsághoz megkövetelt megkülönböztetés nélküli erőszak.
- 40 Továbbá hozzá kell tenni, hogy a kiegészítő védelem iránti kérelemnek az irányelv 4. cikkének (3) bekezdése szerinti egyedi értékelésekor figyelembe lehet venni különösen a következőket:
- a megkülönböztetés nélküli erőszak által jellemzett helyzet földrajzi kiterjedése, valamint az érintett országba való visszaküldés esetén a kérelmező tényleges úticélja, ahogyan az irányelv 8. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, és

- adott esetben az irányelv 4. cikkének (4) bekezdésében említett, a tényleges veszélyt alátámasztó olyan komoly ténykörülmeny fennállása, amely ténykörülmeny tekintetében a kiegészítő védelemre való jogosultsághoz szükséges megkülönböztetés nélküli erőszak követelménye kevésbé szigorú lehet.

41 Végül az alapügyben ki kell emelni, hogy noha az irányelv 15. cikkének c) pontját csak a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő jogvita alapjául szolgáló tények bekövetkezése után ültették át kifejezetten a belső jogrendbe, e bíróság feladata, hogy a nemzeti jog és különösen a Vw 2000 29. cikke (1) bekezdése b) és d) pontjának olyan értelmezésére törekedjen, amely ezen irányelvnek megfelel.

42 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a nemzeti jog alkalmazása során – akár az irányelvet megelőzően, akár az azt követően alkotott rendelkezésekről van szó – a nemzeti jog értelmezésére hivatott bíróságnak annak érdekében, hogy elérje az irányelv által kívánt eredményt, és ily módon megfeleljen az EK 249. cikk harmadik bekezdésének, mindent meg kell tennie azért, hogy e feladatát az irányelv szövege és célja alapján lássa el (lásd különösen a C-106/89. sz. Marleasing-ügyben 1990. november 13-án hozott ítélet [EBHT 1990., I-4135. o.] 8. pontját és a C-188/07. sz. Commune de Mesquer ügyben 2008. június 24-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-4501. o.] 84. pontját).

43 A fenti megfontolások összességére tekintettel a feltett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy az irányelv 15. cikkének c) pontját – összefüggésben ugyanezen irányelv 2. cikkének e) pontjával – a következőképpen kell értelmezni:

- a kiegészítő védelmet kérő élete vagy testi épsége súlyos és egyedi fenyegetettségének fennállása nem függ azon feltételtől, hogy e személy bizonyítsa a konkrétan a személyes helyzetére jellemző tényezők miatti érintettségét;

- az ilyen fenyegetettség fennállása kivételesen bizonyítottnak tekinthető, amikor a fennálló fegyveres konfliktust jellemző megkülönböztetés nélküli erőszak – a kiegészítő védelem iránti kérelmet elbíráló illetékes nemzeti hatóságok vagy az ilyen kérelmet elutasító határozatot elbíráló tagállami bíróságok értékelése szerint – olyan nagyfokú, hogy megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy az érintett országba vagy adott esetben az érintett régióba visszaküldött polgári személy pusztán az annak területén való tartózkodása miatt az említett fenyegetettség tényleges veszélyének lenne kitéve.

⁴⁴ Végül hozzá kell tenni, hogy az irányelv 15. cikke c) pontjának – összefüggésben annak 2. cikke e) pontjával – a fenti pontok szerinti értelmezése teljesen megfelel az EJEE-nek, ideértve az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE 3. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlatát is (lásd különösen a fent hivatkozott NA. kontra Egyesült Királyság ítéletet, 115–117. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

A költségekről

⁴⁵ Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv 15. cikkének c) pontját – összefüggésben ugyanezen irányelv 2. cikkének e) pontjával – a következőképpen kell értelmezni:

- a kiegészítő védelmet kérő élete vagy testi épsége súlyos és egyedi fenyegettségének fennállása nem függ azon feltételtől, hogy e személy bizonyítsa a konkrétan a személyes helyzetére jellemző tényezők miatti érintettségét;
- az ilyen fenyegettség fennállása kivételesen bizonyítottnak tekinthető, amikor a fennálló fegyveres konfliktust jellemző megkülönböztetés nélküli erőszak – a kiegészítő védelem iránti kérelmet elbíráló illetékes nemzeti hatóságok vagy az ilyen kérelmet elutasító határozatot elbíráló tagállami bíróságok értékelése szerint – olyan nagyfokú, hogy megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy az érintett országba vagy adott esetben az érintett régióba visszaküldött polgári személy pusztán az annak területén való tartózkodása miatt az említett fenyegettség tényleges veszélyének lenne kitéve.

Aláírások